

Льытэныгээ Зыфэтш1ырэ Тирэкторау,

Тихэгэгүхэр, тибзэхэр, тикультүрхэр зэфэмыдэ щытми, ц1ыфэу тызэрэщытым пае, пстэуми зэдыряеу щыт ц1ыфыггэм, дэхаггэм үасэ фэтэш1ы, мыхэмэ тяпхыггэ тэзак1о. Ащ пэшхьяфэуи ш1эныггэлэжьюу тыщыт. Мыщ кыыхэк1ык1э тызэгүр1они зэхэш1ык1 ти1эни кыинэп.

Тэ Тырку кээралыггом иуниверситетмэ тащыщ. Ти кээралыгго щыпсэурэ ц1ыфхэри ц1ыфыггэри тик1ас. Зэрэдунае ш1эныггэм иеплвык1э-ггэпсык1э тиггүазэу, ггэхьяггэхэм ахэтггяхьяным тырыгушхо тыщы1эн тыфай.

Тазыфагу иль ггүфэбэныггэм тыщыгүггызэ 2016-рэ ильгэсым Бэдзггөггү мазэм и 15-м тикгээралыггө ышхья кыырык1уаггэ «правилиствэ ггэушггөрэк1ын» 1офым изытет объективнэ еплвык1эк1э джыри зэ кыышггүфэс1уатэнэу сыфай.

Осмэнлы импэриер зэк1ы кэнэужь, Мустафа Кемал Ататюрк ипэшэныггэк1э 1923 ильгэсым чгэпыоггү мазэм и 29-м Тырку кээралыггөр-республикэр аггэуцүгг. Сивилизациемк1э ыпэ лвык1отаггэ кээралыггөхэм лгэпсэ ггэнэфаггэк1э зытет ггөгүм кыыггэлъяггөрэ «Республик, лалисизм-дин 1офхэмрэ кээралыггө 1офхэмрэ зэхэмытын – демократие, хьякь-1ахьяныгг, хабзэм тетеу зэк1он ык1и фитыныггэр» тиконституцие ияпэрэшхьям хэт гүпщысэпккэ щыт.

Лгэпккым хидзыггэ – ыггэуцүггэ правиллиствэр демократие хабзэм тетэу кээралыггөр зэрэфэ – еггэ1орыш1э. Ипэ лвык1отаггэ кээралыггөмэ ясивилизацие тылгы1эсыныр сыдиггөк1и тимурэдэ щыт. Ау;

— 1960-рэ ильгэсым жгоныггүак1эм и 27-м дзэм правиллиствэр кыырыдзыхи ежмэ правиллиствэ аггэуцүгг. А уахтэм премьер-министрэ щытыггэ Аднан Мендерес ык1и ащ иггүсэ министрит1у палъягг. Ай кыынэужь бэмыш1э демократие ггөгүм ык1эрык1эу тытехьяжьюгг.

— Ильэсипш1 кэнэужь, 1971-рэ ильгэсым ггэтхапэм и 12-м ык1эрик1эу дзэр правиллиствэм хэ1эзахьюгг. Демократие ггөгүр зэщыккюнагг. Ащтэ щытми мы проблемыри зэрэхггэггюу зэшгү1этхыгг.

— Джыри ильэсипш1 зытеш1эм 1980-рэ ильгэсым 1оныггөм и 12-рэм дзэм правиллиствэр кыырыдзыхыгг. Зэк1э щы1э партиехэр, хасэхэр зэфэш1ыгг. Ц1ыфхэр демократием фэныккю кэнэаггэх.

— Тихэггэгү иц1ыфхэр щы1аггэр ахэлггэу демократие ггөгүм техьяжьюгггэх т1опэтзж мызггэгүм 1997-рэ ильгэсым мзайым 28-рэм дзэр ык1эрык1эу кээралыггөм изещэн кыыхэ1эзахьюгг ипэу зэрэхггүггэм фэдэу хгггэгүм иц1ыфхэр джыри демократие ггөгүр зэрэхггөк1ыггэп ык1и сивилизацие ггөгүм тек1ыгггэхэп.

— Аужггүпккэ дэдэу 2016-рэ ильгэсым бэдзггөгүм и 15-рэм тикгээралыггү ык1и тихэггэгү иц1ыфмэ апэшхьяфэу, зэрэдунаеу алггггүпггэзэ тетыггөр зы1ыггэ правиллиствэр кыырадзыхынэу террориеет күп зыккю1этыгг.

15 ИЮЛЯ 2016: сущность последнего переворота !

Мы хьугьэ-ш1агьэхэр зыхьугьэр зы илэс мэхьу. 1эк1ыб кьэралыгьомэ ащыпсэурэ террорист организацием хэтхэр, шьыпкьэр зэблахьузэ пц1ыхэр аусых. Тикьэралыгьо псынджы 1аехэр кьыщырафэ. Пропагандэ аш1ы.

Тигугьап1эр, тызылгыплзэрэр ык1и тызфаер; Льытэныгьэ зыфаш1ырэ шьо ш1эныгьэлэжьхэр; мы террорист организацием хэт ц1ыфхэм а1орэмэ ык1и аш1эрэмэ критикэ еплъык1эк1э шьуяплъыныр ары.

Непэ Тырку кьэралыгьом демократикек1э ш1ыгьэ хэдзыным ыужь кьытехьагьэу правилиствэр тет. Констутiek1э зэфагьэу систем ти1.

Тиуниверситет, 1оф кьышьудиш1энымк1э, к1уак1э хэлъыр кьымыгьанэу льыгьэк1уатэээ кьышьудэлэжьэщт.

Льытэныгьэк1э...

Проф. Др. Нигар Демирджан Чакар
Дюзджэ Университетым иректор